

ဖဉ်လၢအဖဲအိၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲခဲအံၤတလီၢ်လီၢ်-အိၣ်န့ၣ်, တၢ်ဖိတၢ်လံၤပၢ်ယုၣ်လၢအသံကစၢ်သ့ၣ်တဖၣ်, တၢ်ပုၤကလံၤလၢအဘၣ်လိၣ်ဖိးမံၤ, မ့တမ့ၢ်ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢအသ့ၣ်ဂ့ၤသးဝါးမိၣ်မုၢ်နါဆၢန့ၣ်လီၤ. နရဲၣ်ကျဲၤမၤဘၣ်ဘျိးဘၣ်ၤဝဲတၢ်ဂ့ၢ်ထၢဖိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဟ့ၣ်ထီၣ်ဝဲတၢ်ကျၢ်တၢ်က့ၤတၢ်(conclusion)သ့ၣ်တဖၣ်လၢတခါစ့ၣ်စ့ၣ်အအိၣ်သိးကမၤစၢၤန့ၣ်လၢနကစံးဆၢဝဲနတၢ်ယိထံသ့ၣ်ညါအတၢ်သံက့ၢ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဝဲထံနီၤဖးတၢ်လၢအဘၣ်ထွဲးတၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤ(Thematic analysis)န့ၣ်တၢ်ဂြၢးသ့ၣ်အိၣ်အဆၢကတီၢ်ဖဲလဲၣ်?

တၢ်ဂ့ၢ်ထၢဖိၣ်အတၢ်ဝဲထံနီၤဖးတၢ်(data analysis)န့ၣ်ဘၣ်တၢ်မၤဝဲအိၣ်သ့ၣ်လၢကျဲတဘျုးဘိ, ပၢ်ယုၣ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအတၢ်ဝဲထံနီၤဖး(content analysis), တၢ်ကတီၢ်တၢ်ကွဲးအတၢ်ဝဲထံနီၤဖး(discourse analysis), တၢ်စံၣ်ယဲၤတၢ်အတၢ်ဝဲထံနီၤဖး(narrative analysis)န့ၣ်လီၤ. ပကတဲသကိးအါဝဲဘၣ်ပးတၢ်ဝဲထံနီၤဖးတၢ်လၢအဘၣ်ထွဲးတၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤ(Thematic analysis)မ့ၢ်လၢတၢ်အံၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်အကျိၤအကျဲလၢအညိၣ်န့ၣ်တဘိလၢ“descriptive” “exploratory”

တၢ်ယိထံသ့ၣ်ညါအတၢ်သံက့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်-တၢ်သံက့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢအတဲဖျါထီၣ်ဝဲတၢ်တမံၤမံၤလၢပုၤနီၣ်ဂံၢ်(population)အကျိၤမ့တမ့ၢ်လၢအကွၢ်ယုၣ်သ့ၣ်ညါဝဲတၢ်ဘၣ်ထွဲးလိၣ်သးသ့ၣ်တဖၣ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤလၢအလီၤဆီလိၣ်အသးသ့ၣ်တဖၣ်အဘၣ်စၢၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဝဲထံနီၤဖးတၢ်လၢအဘၣ်ထွဲးတၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤ(Thematic analysis)န့ၣ်ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်အိၣ်သ့ၣ်လၢတၢ်ကမၤလိဘၣ်ပးပုၤကညိအတၢ်လဲၤခိဖျိသ့ၣ်တဖၣ်, တၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်, တၢ်အတၢ်ပၢ်လုၢ်ပၢ်ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ယိထံသ့ၣ်ညါအတၢ်သံက့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဝဲခဲအံၤစ့ၣ်ဖျါလၢတၢ်ဝဲထံနီၤဖးတၢ်လၢအဘၣ်ထွဲးတၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤ(Thematic analysis)မၤစၢၤန့ၣ်လၢနကစံးဆၢအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

- ပုၤထူစံၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်အိၣ်ဝဲလၢမူခိၣ်ကလံၤသီၣ်ဂီၤအတၢ်ဆိတလဲအဖိခိၣ်လဲၣ်?
- လၢကီၢ်ပယိတီၤထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ်ဘၣ်တၢ်သိၣ်လိဝဲဘၣ်ပးမ့ၢ်မုၢ်ခွါ(gender)လဲၣ်?
- တၢ်ဆိတလဲဆူ “online” တၢ်မၤလိအဖိခိၣ်, ပုၤကိၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်မၤဆၢကၤက့ၤတၢ်လီၤလဲၣ်?

တၢ်ဝဲထံနီၤဖးတၢ်လၢအဘၣ်ထွဲးတၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤ(Thematic analysis)န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲၣ်တၢ်အကံၢ်အစီအတၢ်ဝဲထံနီၤဖးတၢ်အတၢ်မၤအကျိၤအကျဲအခိၣ်တယီၣ်ကတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အကျိၤတခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤဘၣ်တၢ်သ့ၣ်အိၣ်လၢကမၤစၢၤဝဲတၢ်စံးဆၢတၢ်ယိထံသ့ၣ်ညါအတၢ်သံက့ၢ်လၢဘၣ်တၢ်သံက့ၢ်ညိၣ်န့ၣ်အိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အါမးန့ၣ်လီၤ. လဲၣ်ဂ့ၤဂ့ၤန့ၣ်, တၢ်ဝဲထံနီၤဖးတၢ်လၢအဘၣ်ထွဲးတၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤ(Thematic analysis)န့ၣ်အိၣ်ဝဲတၢ်တန့ၢ်ဘျုးန့ၣ်ဖိၣ်ဘၣ်တနီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်အဆိကတၢ်တမံၤန့ၣ်, တၢ်အံၤသ

န့ၣ်ထီၣ်ဝဲအသးလၢပုၤယိထံသ့ၣ်ညါတၢ်ဖိအတၢ်ဝဲထံနီၤဖးလၢအသ့ၣ်ထီၣ်အသးလၢအနီၢ်ကစၢ်အတၢ်ဆိကမိၣ်န့ၣ်ဝဲအဖိခိၣ်အယိတမ့ၢ်လၢပုၤယိထံသ့ၣ်ညါတၢ်ဖိကိးဂါးက့ၢ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲတၢ်ကျၢ်တၢ်က့ၤတၢ်(conclusion)တမံၤယိယုၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ထၢဖိၣ်တမံၤယိန့ၣ်ဘၣ်. ခံမံၤတမံၤန့ၣ်, နတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအလီၤတၢ်လီၤဆဲး(မ့တမ့ၢ်)က့ၢ်ဂီၤ(pattern)သ့ၣ်တဖၣ်လၢအကီၢ်လၢတၢ်ကထံၣ်အိၣ်န့ၣ်တပျၢ်ကွဲၣ်ဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ကျိၤကျဲတဘိလၢတၢ်ကဘျိၤလီၤဝဲတၢ်အံၤန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်မၤသကိးတၢ်ပုၤအဂၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢတၢ်ဝဲထံနီၤဖးဝဲတၢ်ဂ့ၢ်ထၢဖိၣ်တမံၤယိအယိနမၤန့ၣ်ဝဲတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အါမးန့ၣ်လီၤ.နပိၣ်ထွဲးစ့ၢ်ကိးဝဲ “triangu-

lation” “validation” အတိအကျကျသင့်တော်လျာအဘဉ်တၢ်တၢ်ပိၣ်တၢ်ပိၣ်သကိးတၢ်အိၣ်လၢယူနး(၉) အပူၤသ့စ့ၢ်ကိးဝဲန့ၣ်လီၤ.

ဂုၤလံၤ. ခဲအံၤန့ၣ်ပကယုသ့ၣ်ညါသကိးဝဲတၢ်မၤဝဲတၢ်ဝဲဝဲဝဲနီၤဖးတၢ်လၢအဘဉ်ထွဲးတၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤ(Thematic analysis)အတိအကျအကျ.

ကျဲလၢအလီၤဆီလိာ်အသးအိၣ်ဝဲအါဘိလၢတၢ်ကမၤဝဲတၢ်ဝဲဝဲဝဲနီၤဖးတၢ်လၢအဘဉ်ထွဲးတၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤ(Thematic analysis)အဂီၢ်ဘဉ်ဆဉ်သန့ၣ်ပကယုဝဲပတီၢ်(၅)ပတီၢ်လၢပကတဲဖျါထီၣ်ဝဲခိၣ်တယၢ်တၢ်မၤအကျိၤအကျဲန့ၣ်လီၤ.

ပတီၢ်(၁)-မၤသ့ၣ်ညါနသးးတၢ်ဂ့ၢ်ထၢဖိၣ်

တၢ်အခိၣ်ထံးကတၢ်တပတီၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်ကဘဉ်မၤသ့ၣ်ညါဝဲနသးလၢနတၢ်ဂ့ၢ်ထၢဖိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤအခိၣ်ညါန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ ဉ်တၢ်ဖးဝဲ ပုၤကတိၤတၢ်လၢအဘဉ်တၢ်ကွဲးကွဲးအိၣ်(transcript)သ့ၣ်တဖၣ်,တၢ်ကန့ၣ်ဝဲတၢ်သ့ၣ်ယၢ်တၢ်ကလုာ်,းတၢ်ကွၢ်ကၤကၤကၤဝဲတၢ်ဂ့ၢ် ထၢဖိၣ်အဂီၢ်ခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိ(source)လၢအဂ့ၢ်အဂၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်အဝဲန့ၣ်ဝဲအလီၤခဲန့ၣ်, နကအိၣ်ဝဲးတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိ ကမိၣ်ထီၣ်ရီၤဘဉ်ယးးတၢ်လၢပုၤဝဲဝဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ဝဲလၢနဖးဝဲလံာ်အခါန့ၣ်, ကွဲးလီၤယၢ်ဝဲတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်သ့ၣ်တ ဖၣ်းကွၢ်ဂီၤ သ့ၣ်တဖၣ်လၢနပာ်သ့ၣ်ပာ်သးဘဉ်န့ၣ်တက့ၢ်. မၤဝဲတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တၢ်အခိၣ်သ့ၣ်မိၢ်ပုၤ(key topic)သ့ၣ်တဖၣ်လၢ အဖျါဝဲလၢအဂ့ၢ်လၢနကကွၢ်ကွၢ်ကၤကၤအိၣ်လၢပတီၢ်လၢလီၤခဲသ့ၣ်တဖၣ်အပူၤအစရီၤန့ၣ်တက့ၢ်.

အိၣ်န့ၣ်, လၢတၢ်ယိထံသ့ၣ်ညါဘဉ်ယးးပုၤထူစံးဖိသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်ဘဉ်ယးးမူခိၣ်ကလံၤသိၣ်ဂီၤတၢ်ဆိတလဲ အပူၤန့ၣ်, ဘဉ်သ့ၣ်သ့ၣ်နကပာ်သ့ၣ်ပာ်သးဝဲလၢပုၤထူစံးဖိအါမးန့ၣ်ကတိၤဘဉ်ယးးဝဲးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတအိၣ်လၢလၢပုၤပုၤဘဉ်(မ့တမ့ၢ်)တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတအိၣ်ဝဲဘဉ်အယိနကကွဲးလီၤဝဲ “တၢ်မၤန့ၢ်ဘဉ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ” တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တၢ်တခါလၢနကတဲကွၢ်ကွၢ် ကၤကၤအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပတီၢ်(၂)-ထုးထီၣ်းစုးကါဝဲ “code” သ့ၣ်တဖၣ်

တုၤမ့ၢ်နမၤသ့ၣ်ညါဝဲနသးးတၢ်ဂ့ၢ်ထၢဖိၣ် ဝဲအိၣ်ဝဲးတၢ်နၢ်ပာ်ထီၣ်ရီၤဘဉ်ယးးတၢ်လၢအအိၣ်ဝဲလၢအပူၤးတၢ်လၢအလီၤသ့ၣ်စၢ် ဆၢသးစၢ်ဆၢဘဉ်ယးးတၢ်အံၤဝဲတဘျီန့ၣ်, ပတီၢ်လၢလီၤခဲတပတီၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်ကွဲးရဲၣ်လီၤဝဲ “code” သ့ၣ်တဖၣ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်ထၢ ဖိၣ်အဂီၢ် ခိဖျိတၢ်ယုထံၣ်န့ၣ်ဝဲတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အရၢၣ်အ့ၢ်(မ့တမ့ၢ်)အတိၤလၢအဘဉ်ထွဲးလိာ်သးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

အိၣ်န့ၣ်, နမ့ၢ်ယိထံသ့ၣ်ညါပုၤထူစံးဖိသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်ဘဉ်ယးးမူခိၣ်ကလံၤသိၣ်ဂီၤတၢ်ဆိတလဲန့ၣ်,န “code” သ့ၣ်တဖၣ်ပာ်ယုဝဲဝဲး “တၢ်ယီၤယု”, “တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်အတၢ်ဘဉ်တၢ်ဘၢတအိၣ်”, “တၢ်အိၣ်ကလီၤဟီၣ်ခိၣ်ညါထွဲး” “တၢ်တလီၤတၢ်လီၤဆဲး” သ့ၣ်ခိဖျိလၢတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢအဖျါအိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢနတၢ်ထံၣ်လိာ်သံကွၢ် သးသ့ၣ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. နဆိကမိၣ်ထီၣ်န့ၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲ “code” သ့ၣ်တဖၣ်းသန့ၣ်ထီၣ်အသးလၢနတၢ်ယိထံသ့ၣ်ညါအတၢ်သံ ကွၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အဖိခိၣ်သ့ၣ်- အမ့ၢ်နမ့ၢ်အိၣ်းနၢ်ပာ်ဝဲတၢ်လီၤဆီလိာ်သးသ့ၣ်တဖၣ်လၢအအိၣ်ဝဲလၢပုၤထူစံးဖိပိာ်မုၢ်းပိာ်ခါသ့ၣ် တဖၣ်အတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဘၢၣ်စၢၤန့ၣ်, တဘျီလၢလၢဖဲလၢပုၤတဂၤကတိၤဝဲဘဉ်ယးးတၢ်လီၤဆီလိာ်သးး သန့ၣ်ထီၣ်အသးလၢမုၢ်ခါအဖိခိၣ်န့ၣ်နသ့ၣ် “မုၢ်ခါ” “code” တခါအသးသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. မၤလီၤတၢ်ဝဲ ဉ်လၢန “code” သ့ၣ်တဖၣ်

ခဲလက်နဲ့ဘက်ထွဲလိပ်ဝဲအသးနတ်ယိထံသုဉ်ညါအတ်သံကွာ် ဝဲသိးနသုတမလက်ဂီဝဲတ်ဆာကတီၢ်လတ်မဝဲတ်ဝဲတ်ထံနီၤ ဖးလတ်ဂုၢ်ထာဖိဉ် လၢအတဘဉ်ထွဲဝဲးနတ်ယိထံသုဉ်ညါဘဉ်န့ၣ်တက့ၢ်.

နကွဲးရဲၣ်လီၤဝဲ “code” သုဉ်တဖဉ်ဝဲးအလီၢ်ခဲန့ၣ်, နကဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲတ်ကွဲးတနီၤလၢအဘဉ်ထွဲလိပ်ဝဲးအတ်ဂ့ၢ်. ဝဲးကွဲးဝဲ “code” လတ်လီၢ်လတ်ကွဲးဝဲန့ၣ်အကပၤ, သုဝဲတ်အလွဲၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးတခါလၢအဘဉ်တဖဉ်ယုထာဟ်လီၤအီၤလၢ “code” ဝဲန့ၣ်အဂီၢ်, မ့တမ့ၢ်သုဝဲခိဉ်ဖျါထီၣ်အတ်ရဲၣ်တက့ၢ်(software)လတ်ကယုထာဟ်လီၤ “code” န့ၣ်တက့ၢ်.

အိ န့ၣ်, ဆိကမိဉ်ထံၣ်မ့ဝဲလၢန “transcript” န့ၣ်အိဉ်ဝဲးတံးစံးဆာတခါလၢအစံးဝဲ “ပိာ်မုဉ်အါမးန့ၣ်မဝဲတ်လၢစံာ်ပျီပူၤလၢ မုၢ်ဆါခိးအံးထွဲကွဲးထွဲဝဲအဟံၣ်ဖိယိဖိဝဲလၢအဝဲသုဉ်က့ၢ်ဆုဟံၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.” န “code” သုဉ်တဖဉ်အကျါတခါမ့မ့ၢ်ဝဲ “မုဉ်ခါ” န့ၣ်, နကဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲလံာ်ကျါပုၤအလွဲၢ်ဝဲးကွဲးဝဲ “မုဉ်ခါ” လၢအကပၤန့ၣ်လီၤ.

“Coding” န့ၣ်ဘဉ်တမံးဝဲအီၤလၢနီၢ်ကစၢ်(မ့တမ့ၢ်)ယုဝဲးခိဉ်ဖျါထီၣ်တံးရဲၣ်တက့ၢ်အတ်မၤစၢၤသုဝဲန့ၣ်လီၤ. ခိဉ်ဖျါထီၣ် အတ်ရဲၣ်တက့ၢ်(software)အပိးလိသုဉ်တဖဉ်လၢအလီၤဆီၤအမ့ၢ် “Dedoose” မ့တမ့ၢ် “NVivo” န့ၣ်မၤစၢၤနီၢ်ကစၢ် “coding” သုဝဲဘဉ်ဆဉ်သနကတံးအံၤလိဉ်ဘဉ်ဝဲပုၤကညိလၢအနီၤပာ်ဝဲတ်အိဉ်သးဝဲးတံးဘဉ်ထွဲလိပ်ဝဲးသုဉ်တဖဉ်အတ် ဝဲထံနီၤဖးန့ၣ်လီၤ. ယုနံးအဝဲအံၤန့ၣ်တမ့ၢ်လၢကသိဉ်လိဝဲခိဉ်ဖျါထီၣ်အတ်ရဲၣ်တက့ၢ်အပိးလိလၢအလီၤဆီသုဉ်တဖဉ်ဘဉ်. ဝဲလံာ်ဂုၤဂုၤန့ၣ်, နမၤလိဝဲနသးလတ်ဝဲထံနီၤဖးတံးလၢအဘဉ်ထွဲဝဲးတံးဂုၢ်မိာ်ပုၢ်(Thematic analysis)အတ်မၤအ ကျါအကျဲလၢ “Word” မ့တမ့ၢ် “Excel” အပူၤသုဝဲးလၢလံာ်ကဘျးအပူၤခိဖျါတံးဖျါဝဲတ်လတ် အလွဲၢ်လၢအလီၤဆီလိာ်အသးသုဉ် တဖဉ်ဝဲးတံးမဝဲတ်မၤနီၢ်သုဉ်တဖဉ်လတ်ကွဲးသုဉ်တဖဉ်အဖိခိဉ်သုစုၢ်ကိးဝဲ ဝဲသိးတံးကသုဉ်ညါဟ်ပနီၣ်ဝဲကွဲးဂီၤ လၢအ အိဉ်ဝဲသုသုဉ်တဖဉ်န့ၣ်လီၤ.

တုၤမ့ၢ်နအိဉ်ဝဲးန “code” သုဉ်တဖဉ်အစရီတဘျီန့ၣ်, နကဘဉ်မဝဲတ်အိဉ်ဝဲးအကျါအကျဲလိတ်လီၤဆဲးလတ်ဂုၢ်ထာဖိဉ် တခါညါအပူၤ, ဖးဝဲတ်ဂုၢ်ထာဖိဉ်ဘူးဘူးတံးတံးဝဲးကွဲးကါဝဲ “code” လၢအဘဉ်ထွဲလိပ်ဝဲးသုဉ်တဖဉ်န့ၣ်လီၤ. တံးတံးဖျါထီၣ်ဝဲ လံာ်ကျါကူၢ်သုဉ်တဖဉ်ဝဲးလံာ်ကျါပုၤသုဉ်တဖဉ်အလွဲၢ်လၢအဘဉ်လိပ်ဝဲးအသးန “code” သုဉ်တဖဉ်အစရီလၢနမၤအီၤဝဲ တံးလံာ်အမဲာ်ညါန့ၣ်, ဝဲလၢနဆဲးဖးဝဲတ်ကွဲးအခါနဆဲးဖးန့ၣ်အိဉ်ဝဲ “code” အသိသုဉ်တဖဉ်လၢနစရီအပူၤသုဝဲန့ၣ်လီၤ.

နဖးဝဲတ်ကွဲးဝဲးအလီၢ်ခဲန့ၣ်, နဂြးဟ်ဖိဉ်ယုဝဲတ်ဂုၢ်ထာဖိဉ်ခဲလက်ဆုကရုၢ်လတ် “code” ယာ်အီၤသုဉ်တဖဉ်န့ၣ်လီၤ. ဝဲလၢန စးထီၣ်မဝဲကရုၢ်အခါန့ၣ်, အရီၣ်ဝဲဝဲးမးလၢနတဲသုးဝဲလတ်ဂုၢ်ထာဖိဉ်တခါစုၢ်စုၢ်န့ၣ်ဟဲဝဲလတ်ဂုၢ်အိဉ်ထံးခိဉ်ဘိဝဲလဲၣ်တ ခါလဲၣ်အအိဉ်န့ၣ်လီၤ. “Code” သုဉ်တဖဉ်အံၤဟ့ၣ်ထီၣ်ဝဲတ်ဂုၢ်တံးကျါအထံၣ်လၢအရီၣ်ကတၢ်သုဉ်တဖဉ်အတ်ကျါတံး လၢအဖုဉ်ဝဲးအခိပညိလၢအံးသိးလိာ်အသးလတ်ဂုၢ်ထာဖိဉ်ဝဲတခါညါအပူၤသုဉ်တဖဉ်န့ၣ်လီၤ.

ပတီၢ်(၃)-ယုထံၣ်န့ၣ်တံးဂုၢ်မိာ်ပုၢ်(theme)သုဉ်တဖဉ်

နသုဉ်ညါဟ်ပနီၣ်ဝဲး “code” ဝဲတ်ဂုၢ်ထာဖိဉ်ဝဲးအလီၢ်ခဲန့ၣ်, နကသမံသမိးကွဲးဝဲ “code” သုဉ်တဖဉ်လၢနထုးထီၣ်တုၢ်ယာ် အီၤ, ယုထံၣ်န့ၣ်ဝဲကွဲးဂီၤ သုဉ်တဖဉ်, ဝဲးစးထီၣ်န့ၣ်အိဉ်ထီၣ်ဝဲတ်ဂုၢ်မိာ်ပုၢ်သုဉ်တဖဉ်လၢအတက့ၢ်လဲၣ်န့ၣ်ဝဲ “code” သုဉ်တ ဖဉ်န့ၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်တလတ်ကတီၢ်အဂၤန့ၣ်, နစးထီၣ်ဝဲထံနီၤဖးဝဲန “code” သုဉ်တဖဉ်ဝဲးဆိကမိဉ်ဝဲဘဉ်ယးဝဲးအဝဲသုဉ်ဟ်ဖိဉ် ယုဉ်အသးတပူၤယိသုဝဲ လဲၣ်ဝဲးသိးကုးအိဉ်ထီၣ်ဝဲတ်ဂုၢ်မိာ်ပုၢ်လၢအိဉ်န့ၣ်အလီၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

အိ နှင့်, နူးအိန်ထိုင်ဝဲ “code” သွန်တဖဉ် အမုာ် “တၢ်ယီၤယုသွန်တဖဉ်”, “တၢ်ကွံာ်ဝဲသွန်ဖျးတၢ်သၢ်သွန်တဖဉ်” “တၢ်အိန်ကလိၤဟိန်ခိန်ညဉ်ထွဉ်” လၢနတၢ်ယိထံသွန်ညါလၢအဘဉ်ယးဗီးပုၤထူစံာ်ဖိသွန်တဖဉ်အတၢ်ထံာ်ဆိကမိဉ်ဘဉ်ယးဗီးမူခိန်ကလံၤသီဉ်ဂီၤတၢ်ဆိတလဲအပူၤသ့ဝဲန့ၢ်လီၤ. တၢ်သွန်တဖဉ်အံၤခဲလၢန့ၢ်ဘဉ်လိာ်ဝဲအသးဗီး “မူခိန်ကလံၤသီဉ်ဂီၤတၢ်ဆိတလဲအတၢ်မၤဘဉ်” အတၢ်ဂၢ်မိာ်ပုၤသ့ဝဲန့ၢ်လီၤ. နရဲၣ်ကျဲၤမၤဘဉ်ဘျးဘဉ် “code” သွန်တဖဉ်အံၤဗီးတၢ်ဂၢ်ထၢဖိဉ်လၢအဘဉ်တၢ်ထၢဖိဉ်န့ၢ်အီၤလၢအဝဲသ့ဝဲအပူၤဆူတၢ်ဂၢ်မိာ်ပုၤလၢအိဉ်န့ၢ်အလီၢ်တခါလၢအဘဉ်တၢ်ကိးအီၤလၢ “မူခိန်ကလံၤသီဉ်ဂီၤတၢ်ဆိတလဲအတၢ်မၤဘဉ်” သ့ဝဲန့ၢ်လီၤ. ဝံၤတဘျီန့ၢ်, နသ့ဝဲညါတၢ်လံာ်ဝဲ “လၢနသ့ဝဲညါဟ်ပနီဉ်ယာ်ဝဲတၢ်မၤဘဉ်” အစ့ၤကတၢ်သၢ်ကလုာ်န့ၢ်လီၤ. ခိဖျိတၢ်ဖးဝဲတၢ်ဂၢ်ထၢဖိဉ်လၢ “code” တခါစုာ်စုာ်အပူၤအယိန့ၢ်, နမၤလိန့ၢ်ဝဲလီၤတၢ်လီၤဆဲးဗီးဉ်ထီဉ်ဘဉ်ယးဗီး တၢ်မၤဘဉ်တၢ်တခါစုာ်စုာ်သ့ဝဲန့ၢ်လီၤ.

ဖဲပတီၢ်အဝဲအံၤန့ၢ်, နဆၢတံာ်ဝဲလၢ

“code” သွန်တဖဉ်တနီၤန့ၢ်တအိဉ်ဖျါဝဲဂ့ၤဂ့ၤဘဉ်(မ့တမ့ၢ်)တဘဉ်ထွဲလိာ်ဝဲအသးဘဉ်သ့ဝဲ, အိ န့ၢ်မုာ်လၢအဝဲသ့ဝဲတအိဉ်ဖျါထီဉ်ဝဲလၢတၢ်ဂၢ်ထၢဖိဉ်အပူၤခဲအံၤခဲအံၤဘဉ်(မ့တမ့ၢ်)အဝဲသ့ဝဲတဘဉ်ထွဲလိာ်ဝဲအသးဗီးနတၢ်ယိထံသွန်ညါအတၢ်သံကွၢ်ဘဉ်အယိန့ၢ်လီၤ. “code” လၢအတလိဉ်လၢဘဉ်သွန်တဖဉ်န့ၢ်နစူးကွံာ်အီၤသ့ဝဲလီၤ. ကျဲၤကျဲၤလၢ “code” သွန်တဖဉ်ဘဉ်တၢ်ကျိးထံအိဉ်ဗီးသုအီၤလၢကုးအိဉ်ထီဉ်ဝဲတၢ်ဂၢ်မိာ်ပုၤသွန်တဖဉ်န့ၢ် တၢ်တြးကွဲးဝဲအီၤလၢနလံာ်ကွဲးနီဉ်အပူၤ သိးပုၤတဂၤဂၤမုာ်တၢ်ဝဲနတၢ်အစၢသ့ဝဲတဖဉ်န့ၢ်, နတဲဖျါထီဉ်ဝဲအီၤကသ့အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.

ပတီၢ်(၄)-ကွၢ်ကၢၤသမံသမိးဝဲ “code” သွန်တဖဉ်တၢ်ဂၢ်မိာ်ပုၤသွန်တဖဉ်

အခဲအံၤတဘျီန့ၢ်နအိဉ်ဝဲတၢ်နၢ်ပာ်မုာ်မုာ်နီၢ်ဘဉ်ယးဗီးန “code” သွန်တဖဉ်, တၢ်ဂၢ်မိာ်ပုၤသွန်တဖဉ်, တၢ်ဂၢ်မိာ်ပုၤအံၤသ့ဝဲတဖဉ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်ဆၢကတီၢ်ဘဉ်လံာ်ဝဲလၢနကသမံသမိးကွၢ်ဝဲတၢ်ဂၢ်မိာ်ပုၤလၢနယုထံာ်န့ၢ်တၢ်သွန်တဖဉ်ခဲလၢဗီးမၤဘဉ်လိာ်ဖိးက့ၤတၢ် အလီၢ်အိဉ်ဝဲအသိးန့ၢ်လီၤ. ပတီၢ်အဝဲအံၤန့ၢ်ကမၤလီၤတံာ်ဝဲ “လၢတၢ်ဂၢ်မိာ်ပုၤသွန်တဖဉ်တအိဉ်တၢ်ဝဲနီတခါဘဉ်” တၢ်ခဲလၢာ်လၢနဟ့ၣ်အီၤမံၤပနီဉ် တၢ်ဂၢ်မိာ်ပုၤအသိးန့ၢ်ဘဉ်လိာ်ဝဲအသးဗီးတၢ်ဂၢ်ထၢဖိဉ်ဗီးနတၢ်ယိထံသွန်ညါအတၢ်သံကွၢ်န့ၢ်လီၤ.

တဘျီတခိန်န့ၢ်နလိဉ်ဖးဝဲနတၢ်ဂၢ်ထၢဖိဉ်အသိတဘျီသ့ဝဲ သိးနကသမံသမိးကွၢ်ဝဲမုာ်တၢ်ဂၢ်မိာ်ပုၤလီၤလီၤဆိဆိတခါန့ၢ်ဘဉ်ထွဲလိာ်ဝဲအသးဗီးနဆိကမိဉ်လၢအခိဉ်ထံးတဘျီအသိးန့ၢ်ဧါ(မ့တမ့ၢ်)နမုာ်ဆိကမိဉ်လၢတၢ်တမံၤမံၤမၤညီန့ၢ်တၢ်ဝဲအသးဘဉ်ဆဉ်ဘဉ်တၢ်ယၢၤထီဉ်တၢ်အီၤထဲပုၤ(၂)ဂၤမ့တမ့ၢ်(၃)ဂၤစီၤန့ၢ်လီၤ. အန့ၢ်တဘျီန့ၢ်နသးထီဉ်ဆူလီၢ်ခံတပတီၢ်လၢတၢ်နၢ်န့ၢ်လီၤသးအပူၤသ့ဝဲခိဖျိနသ့ဝဲညါလၢန “code” ယာ်လံာ်နတၢ်ဂၢ်မိာ်ပုၤသွန်တဖဉ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးလံအယိန့ၢ်လီၤ.

စံးဉ်ကလိာ်လၢနတၢ်ဂၢ်မိာ်ပုၤသွန်တဖဉ်အတက့ၢ်လဲၢ်ဉ်တလၢဗီးတၢ်ဂၢ်မိာ်ပုၤတခါန့ၢ်အိဉ်ဝဲတၢ်ဂၢ်တၢ်ကျိၤအါတလၢန့ၢ်လီၤ. အိ န့ၢ်, ဘဉ်သ့ဝဲသ့ဝဲလၢ “မူခိန်ကလံၤသီဉ်ဂီၤတၢ်ဆိတလဲအတၢ်မၤဘဉ်” အပူၤန့ၢ်နအိဉ်ဝဲ “code” လၢအလီၤဆိလိာ်အသး (၁၅)ခါ, စးထီဉ်လၢ “တၢ်ယီၤယု” တုၤလၢ “စုၤဟဲန့ၢ်အတၢ်ကွံာ်” တုၤဆူ “ဟံဉ်ဖိယီဖိတၢ်ဂၢ်ကိသ့ဝဲတဖဉ်” န့ၢ်လီၤ.

လၢတၢ်အိဉ်သးအဝဲန့ၢ်န့ၢ်, နကလိဉ်မၤလီၤဖးဝဲအီၤဆူတၢ်ဂၢ်မိာ်ပုၤအံၤသ့ဝဲတဖဉ်တဘျီခါသ့ဝဲ အမုာ် “မုာ်ကျိၤဝဲကွံာ်အတၢ်မၤဘဉ်”, “တၢ်သ့ဝဲအိဉ်ဖျးအိဉ်အတၢ်မၤဘဉ်” “ပုၤတဝၢအတၢ်မၤဘဉ်” န့ၢ်လီၤ. နဟ်ဖိဉ်ဝဲတၢ်ဂၢ်မိာ်ပုၤသွန်တဖဉ်လၢအအိဉ်ပုၤကတြၢလီၤကံာ်လိာ်အသး, မၤဟါမံာ်ကွံာ်ဝဲတၢ်ဂၢ်မိာ်ပုၤလၢအတဘဉ်ထွဲလိာ်သးသ့ဝဲတဖဉ်, မ့တမ့ၢ်ဗီးအိဉ်ထီဉ်ဝဲတၢ်ဂၢ်မိာ်ပုၤလၢအသိသ့ဝဲတဖဉ်သ့စုာ်ကိးဝဲသးန့ၢ်ထီဉ်အသးလၢတၢ်လၢအဘဉ်လိာ်ဝဲအသးဗီးနတၢ်ယိထံသွန်ညါအတၢ်သံကွၢ်ဗီးဟ့ၣ်ဝဲန့ၢ်န့ၢ်ယာ်လၢနကလီၤတံာ်လီၤဆဲးဗီးဉ်ထီဉ်ဘဉ်ယးဗီးနတၢ်ဝဲဝဲနီၤဖးအဖိခိဉ်န့ၢ်လီၤ. ဖဲတၢ်ဟ်ဖိဉ်ယုာ်အီၤအခါ, တၢ်ဂၢ်ထၢဖိဉ်လၢတၢ်ဂၢ်မိာ်ပုၤသွန်တဖဉ်အဖိလၢန့ၢ်တြးအိဉ်ဝဲအိဉ်ပညိ, ဗီးတၢ်လီၤဆိသ့ဝဲတဖဉ်တြးအိဉ်ဝဲလၢအဝဲသ့ဝဲအဘဉ်စၢၤဖျိဖျါဖျါန့ၢ်လီၤ.

တၢ်သံကွၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢၢ်အဂီၢ်

1. ဘၣ်မနုၤအယီၤလၢတၢ်ဂ့ၢ်ထၢဖိၣ်အတၢ်ပၢၢ်ထံနီၤဖးတၢ်အတၢ်မၤအကျိၤအကျဲလၢအဘၣ်ဘျီးဘၣ် ၵါမူၢ်နီၢ်နီၢ်န့ၣ်အရ့ၢ်ဝဲလဲၣ်?
  - a. တၢ်အံၤသမံသမိးကွၢ်ဝဲနတၢ်ထၢဖိၣ်ပၢၢ်ဖိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ထၢဖိၣ်အတၢ်မၤအကျိၤအကျဲန့ၣ်မၤတၢ်တုၤလီၤတီၤလီၤဧါတတုၤလီၤတီၤလီၤဘၣ်ဧါန့ၣ်လီၤ.
  - b. တၢ်အံၤသမံသမိးကွၢ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်လၢအဘၣ်တၢ်ထၢဖိၣ်ပၢၢ်ဖိၣ်ယၢ်အီၤအတၢ်ဂ့ၢ်နီၢ်နီၢ်န့ၣ်လီၤ.
  - c. တၢ်အံၤတဲဖျါထီၣ်ဝဲနဟဲတုၤဝဲဆူ “conclusion” လီၤဆီတခါ(မ့တမ့ၢ်)တၢ်ပိထံသ့ၣ်ညါအစၢ်လဲၣ်ဝဲသန့ထီၣ်အသးလၢတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ထၢဖိၣ်ယၢ်အီၤအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.
  - d. တၢ်အံၤသမံသမိးကွၢ်ဝဲပုၤစံးဆၢတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အကံၢ်အစီန့ၣ်လီၤ.

2. လၢတၢ်အကံၢ်အစီအတၢ်ပၢၢ်ထံနီၤဖးအပူၤန့ၣ်, “code” န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်မနုၤလဲၣ်?
  - a. တၢ်စံးဆၢလၢတၢ်ပိထံသ့ၣ်ညါအတၢ်သံကွၢ်အဂီၢ်.
  - b. တၢ်ဂ့ၢ်ထၢဖိၣ်လၢတၢ်ထံၣ်လိာ်သံကွၢ်သိးတခါအအိၣ်(မ့တမ့ၢ်)လၢတၢ်ယုထံၣ်သ့ၣ်ညါ(survey)တခါအအိၣ်
  - c. လံာ်ဗဲၣ်ဖျါတဖျါ(မ့တမ့ၢ်)လံာ်ကျိၤကုၣ်လၢအကွဲးဖိၣ်ဖုၣ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီတခါလၢအဘၣ်တၢ်ယၢ်ထီၣ်အီၤလၢတၢ်ဂ့ၢ်ထၢဖိၣ်အပူၤ.
  - d. နီၢ်ဂံၢ်တဖျါလၢအဘျးစဲပုၤတဂၢ်အတၢ်စံးဆၢသ့ၣ်တဖၣ်လၢတၢ်ပိထံသ့ၣ်ညါအပူၤ.

3. တၢ်ဝဲလဲၣ်တခါန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤလၢအဂ့ၢ်အရူၢ်အသးသ့ၣ်တဖၣ်လဲၣ်? (မၤနီၣ်ဝဲတၢ်လၢအဘၣ်ထွဲခဲလၢန့ၣ်တက့ၢ်)
  - a. ဘၣ်ထွဲလိာ်ဝဲအသးဝဲနတၢ်ပိထံသ့ၣ်ညါအတၢ်သံကွၢ်.
  - b. ပုၤကတြၢလိာ်ဝဲအသး(မ့တမ့ၢ်)သိးလိာ်ဝဲအသးဝဲတၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤလၢအဂ့ၢ်အရူၢ်သ့ၣ်တဖၣ်.
  - c. ဘၣ်တၢ်န့ၣ်ဖျါထီၣ်အတၢ်မ့ၢ်တၢ်ဖျါဖျါဖျါတပုၤကတြၢလိာ်ဝဲအသးဝဲတၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤလၢအဂ့ၢ်အရူၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်.

4. နမၤလီၤတံၢ်ဝဲၣ်လၢနတၢ်ယုထံၣ်န့ၣ်(finding)သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဆီၣ်ထွဲအီၤလၢတၢ်အုၣ်ကီၤ/တၢ်ဂ့ၢ်ထၢဖိၣ်သ့ၣ်ဝဲလဲၣ်? (မၤနီၣ်ဝဲတၢ်လၢအဘၣ်ထွဲခဲလၢန့ၣ်တက့ၢ်)
  - a. နမၤဝဲတၢ်ပၢၢ်ထံနီၤဖးဝဲအလီၢ်ခဲန့ၣ်,ဖးဝဲပုၤကတိၤတၢ်လၢတၢ်ကွဲးကွဲးအီၤ(transcript)သ့ၣ်တဖၣ်အသိတဘျီၢ်သိးနကထံၣ်လၢမ့ၢ်န “conclusion” သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤတံၢ်ဝဲကစီၢ်ဧါန့ၣ်လီၤ.
  - b. ကွဲးဝဲတၢ်မၤနီၣ်ဘၣ်ယးဝဲနဟဲဖျါဝဲ “code” တၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်လဲၣ်ဝဲလၢနမၤဝဲတၢ်ပၢၢ်ထံနီၤဖးအဖၢမ့ၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.
  - c. ရဲၣ်ကျဲၤမၤဘၣ်ဘျီးဘၣ် ၵါဝဲနတၢ်ဂ့ၢ်ထၢဖိၣ်ဆူကရူၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢတၢ်ယုထံၣ်န့ၣ်တခါစုၣ်စုၣ်အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.
  - d. မၤလီၤတံၢ်ဝဲၣ်လၢတၢ်ယုထံၣ်န့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်လိာ်ဝဲအသးဝဲနတၢ်မ့ၢ်လၢကွၢ်စိဘၣ်ယးဝဲနတၢ်ပိထံသ့ၣ်ညါအတၢ်စံးဆၢလၢတၢ်ပိထံသ့ၣ်ညါဘၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

5. နမ့ၢ်မၤဝဲတၢ်ပိထံသ့ၣ်ညါဘၣ်ယးဝဲတၢ်မၤန့ၢ်ဝဲတၢ်ကုၣ်ဘၣ်ကုၣ်သ့ၣ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲ “code” လၢလၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်. ဝဲလဲၣ်တခါလဲၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤလၢအဂ့ၢ်လဲၣ်? “ယုနံဖိအပူၤ”, “တၢ်လဲထီၣ်က့ၤလီၤအလဲ”, “တၢ်ပုၤဝဲလံာ်သ့ၣ်တဖၣ်”, “က့ၢ်မုၢ်ဆါခိတၢ်အိၣ်အဘျးအလဲ”
  - a. ပုၤတဂၢ်းဟံၣ်ဖိယီဖိတၢ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်

- တၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၢ်လၢအပုၣ်ကၠာလိာ်အသးအိၣ်ဝဲတခါခါခါ?နကဘျီလီၤဝဲတၢ်အိၣ်သးအဝဲအံၤန့ၣ်လဲၣ်?
- တၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါဟံၣ်ပနီၣ်အိၣ်ဝဲလဲၣ်တခါလဲၣ်န့ၣ်ဘၣ်ထွဲလိာ်ဝဲအသးဒီးတၢ်ယိထံသ့ၣ်ညါအတၢ်သံကွၢ်လဲၣ်?ဖဲလဲၣ်တခါလဲၣ်န့ၣ်တဘၣ်ထွဲလိာ်ဝဲအသးဘၣ်လဲၣ်?ဘၣ်မနုၤအယိလဲၣ်?

တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်သ့ၣ်ခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိလၢတၢ်ချၢသ့ၣ်တဖၣ်

Mod-U: Powerful Concepts in Social Science, “What is a Code?: Qualitative Research Methods” (1 Nov. 2016),

https://www.youtube.com/watch?v=BAKRKZq_Ebo&ab_channel=Mod%E2%80%A2U%3APowerfulConceptsinSocialScience

Academic Consulting, “Data analysis mistakes to avoid” (accessed 10 December 2021),<https://www.academic-consulting.co.nz/blog/data-analysis-mistakes-to-avoid.php>.

Jack Caulfield, “How to Do Thematic Analysis”, Scribbr (6 Sept. 2019), <https://www.scribbr.com/methodology/thematic-analysis/>

Better Evaluation, “Module 5: Doing Qualitative Data Analysis”, Equal Access Participatory Monitoring and Evaluation Toolkit (accessed 10 December 2021), https://www.betterevaluation.org/sites/default/files/EA_PM&E_toolkit_module_5_QDA_for_publication.pdf